

PROBLEMATIKA UPORABE PIROTEHNIČNIH IZDELKOV MED BOŽIČNO-NOVOLETNIMI PRAZNIKI 2018/2019 – ANALIZA

Na podlagi letnega načrta dela Uprave uniformirane policije GPU smo opravili analizo problematike uporabe pirotehničnih izdelkov med božično-novoletnimi prazniki 2018/2019.

Tudi v letu 2018 smo nadaljevali z akcijo »BODI ZVEZDA, NE MEČI PETARD!« in sicer pod sloganom »Naj se raje iskri od veselja« saj se je skozi dosedanje obdobje pokazalo, da lahko le s preventivnim pristopom spreminjamo navade občanov, predvsem mladoletnikov glede uporabe pirotehničnih izdelkov.

Zelo dobro lahko ocenimo izvedene naloge in aktivnosti PU in PP, ki so vodile ali se vključevale v različne projekte na regionalnem in lokalnem nivoju, pri tem pa so za posredovanje sporočila o nevarnostih uporabe pirotehničnih izdelkov dobro sodelovale tudi z državnimi in lokalnimi mediji.

Čeprav je tudi v navedenem obdobju prihajalo do telesnih poškodb, pa se vseeno kažejo pozitivne posledice pri uporabi tako dovoljenih kot prepovedanih pirotehničnih izdelkov.

Največji vzrok za nastanek telesnih poškodb v obdobju 2018/2019 sta bila objestnost in nepravilno rokovanje.

1. PREVENTIVNE AKTIVNOSTI POLICIJE

Temelj preventivnih aktivnosti je tudi v lanskem letu predstavljal projekt "Bodi zvezda, ne meči petard". Vsebine in osnovnega namena projekta zaradi dolgoročne naravnosti nismo spreminjali, saj je dobro sprejet in prepoznaven. Letos je v preventivni akciji sodelovala naša odlična smučarka in policistka Ilka Štuhec. Število razdeljenih preventivnih plakatov je bilo enako kot v prejšnjem letu, je pa interes po takšnem osveščanju vsako leto večji. Pri tem je bil velik poudarek na osveščanju in seznanjanju učencev osnovnih šol z nevarnostmi in posledicami pri uporabi pirotehničnih izdelkov. Prav tako smo tudi v letošnjem letu dobro sodelovali z različnimi mediji (radio, TV, tiskani mediji) na vseh ravneh organiziranosti policije. Pri tem so mediji odigrali zelo pozitivno vlogo pri seznanjanju občanov (predvsem mladine) o nevarnostih pri uporabi pirotehničnih izdelkov in osveščanju.

Policijske uprave so zagotovile izvedbo naslednjih nalog in aktivnosti:

- medijsko opozarjanje javnosti na prepoved nakupa, posesti in uporabe pirotehničnih izdelkov kategorije 2 in 3, katerih glavni učinek je pok ter nevarnosti pri njihovi nepravilni uporabi, pristojnosti in ukrepanje policije v primeru kršitev;
- razdelitev plakatov osnovnim šolam in predstavitev problematike v posameznih oddelkih;
- represivno ukrepanje v primeru ugotovljenih kršitev.

2. PREGLED UKREPOV, POŠKODB IN DOGODKOV

Tabela 1: Pregled represivnih ukrepov policije, poškodb ter poškodovanj premoženja

	Kršitve		Poškodbe oseb				Poškodovanje premoženja	
			SKUPAJ		MLADOLETNI			
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
CE	15	14	1+1*	1*	0	1*	0	1
KP	11	2	0	0	0	0	0	1
KR	3	10	0	1	0	1	2	1
LJ	15	22	1+1*	1*+1*	0	1*	12	12
MB	11	9	2+1*	4	2+1*	1	2	0
MS	4	6	1*	0	0	0	1	1
NG	2	1	0	0	0	0	4	2
NM	17	2	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	78	66	(4+4*) 8	(5+3*) 8	(2+1*) 3	(2+2*) 4	21	18

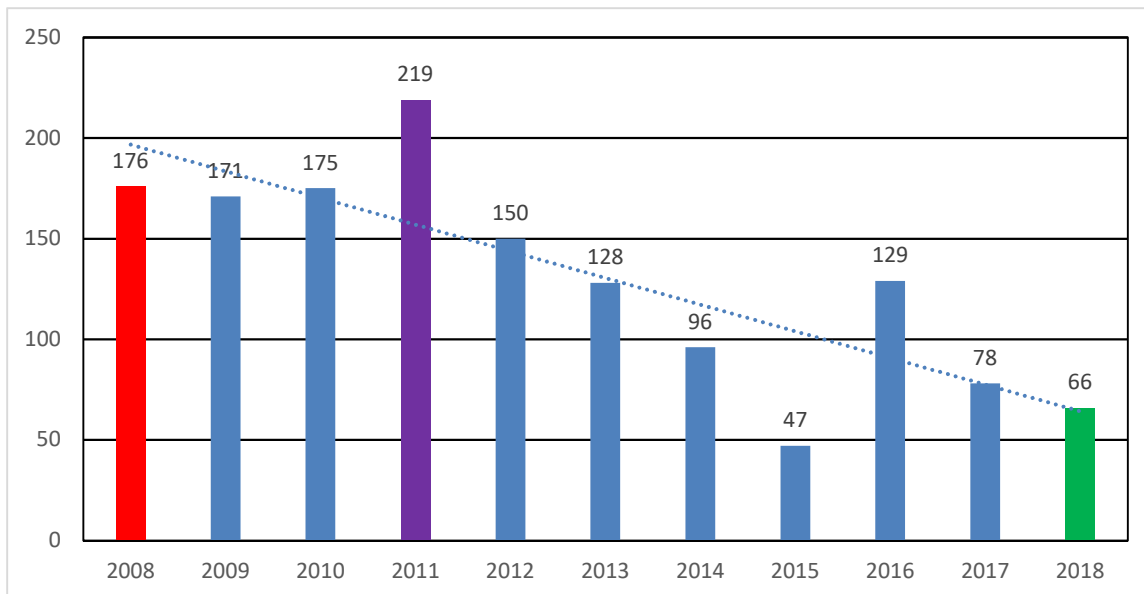
* HTP

Policisti so v času od 01. 12. 2018 do 10. 1. 2019 ugotovili 66 kršitev določb Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih, od teh so 35 kršitev storile mladoletne osebe. Zoper mladoletne kršitelje je bilo podanih 35 obdolžilnih predlogov, 2 x je bilo obravnavano kaznivo dejanje (povzročitev splošne nevarnosti po 3. odst. 334. čl. KZ-1) in opravljena je bila 1 x hišna preiskava.

Največ ugotovljenih prekrškov je bilo po 6. in 7. točki 48. člena ZEPI (prodaja, kupuje, poseduje ali uporablja ognjemetne izdelke, ki so namenjeni le pravnim osebam ali podjetnikom, ki imajo ustrezno dovoljenje, ali ognjemetne izdelke kategorije F2 in F3, katerih glavni učinek je pok, ali dovoli uporabljati baterije iz kategorije F3 do 1000 g neto mase eksplozivnih snovi in fontan iz kategorije F3 do 750 g neto mase eksplozivnih snovi v posameznem izdelku fizični osebi, ki še ni stara 18 let, uporablja ognjemetne izdelke kategorije F1, katerih glavni učinek je pok na krajih, na katerih je njihova uporaba prepovedana ali jih uporablja izven dovoljenega časa), prav tako pa tudi po 9. točki 48. člena ZEPI (uporablja ognjemetne izdelke v nasprotju z navodili proizvajalca).

Skozi daljše obdobje ugotavljamo konstanten trend upadanja kršitev, kar je prikazano v grafu 1.

Največ kršitev so obravnavali policisti PU Ljubljana, PU Celje in PU Kranj. Najmanj kršitev je bilo ugotovljenih na območju PU Nova Gorica, PU Koper in PU Novo mesto.

Graf 1: Kršitve v obdobju 2008 – 2018

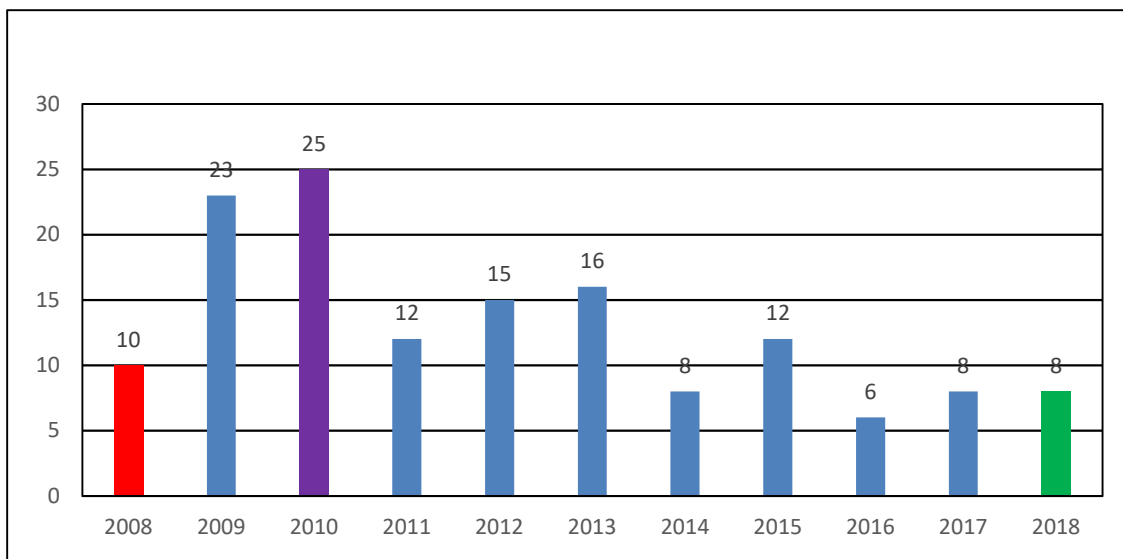
3. TELESNE POŠKODBE PRI UPORABI PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Število telesnih poškodb je v primerjavi z lanskim obdobjem ostalo na isti ravni, saj smo obravnavali v obeh letih 8 primerov. Poškodbe so nastale predvsem zaradi nepravilnega rokovanja (neupoštevanje navodil proizvajalca) in objestnosti posameznikov. Od tega so se poškodovali 4 mladoletniki. Od tega sta dva utrpela hudo telesno poškodbo. Pri odraslih poškodovanih je eden utrpel hudo telesno poškodbo.

Pri lahkih telesnih poškodbah so bile najpogostejše poškodbe glave, obraza in rok. Posledica pri hudih telesnih poškodbah pa je bila zlom prstov, amputacija prstov, amputacija dlani in poškodba notranjih organov.

V primerjavi z lanskim obdobjem se je število telesnih poškodb pri mladoletnikih povečalo iz 3 na 4.

Nastale poškodbe je povzročila uporaba petarde, rakete, rimske sveče in doma narejen pirotehnični izdelek. Vzrok za nastanek pa je eksperimentiranje s pirotehničnimi snovmi, neodgovornost posameznika in neupoštevanje navodil proizvajalca.

Graf 2: Število telesno poškodovanih v obdobju 2008 – 2018

Tabela 2: Pregled podatkov o številu kršitev, poškodbah in vrsti pirotehničnega izdelka, ki je povzročila poškodbo

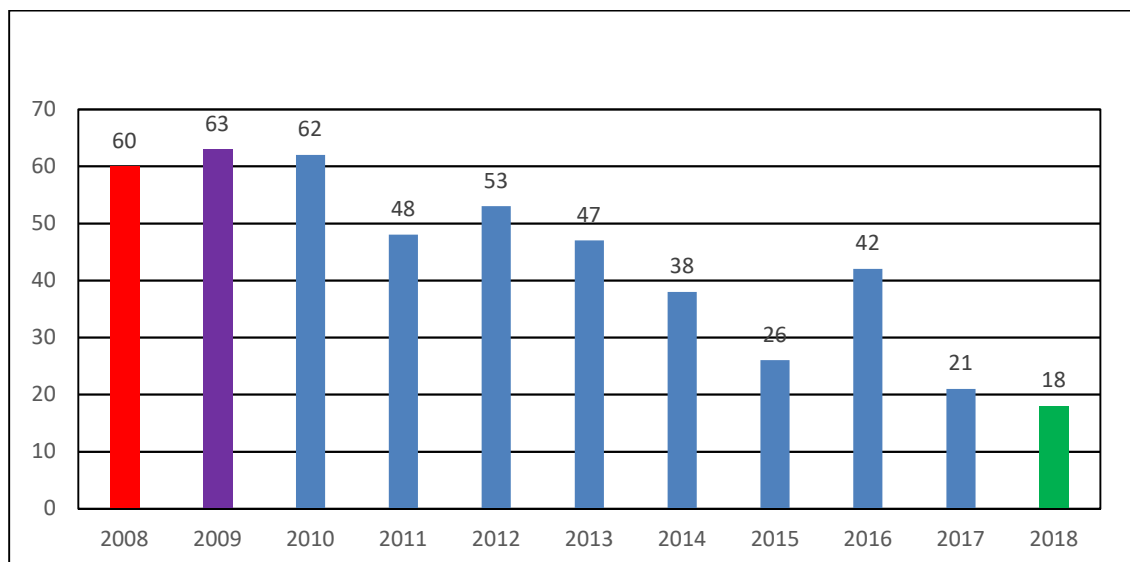
skupno število kršitev	66
število kršitev mladoletnih oseb	35
skupno število telesnih poškodb	8
poškodbe po starostnih skupinah:	
a) do 13 leta	2
b) od 14 do 17 leta	2
c) 18 let in več	4
vrsta poškodbe oziroma kateri del telesa je bil poškodovan:	
a) poškodba oči	
b) poškodba obraza	1- opeklina + 1
c) poškodba rok	1- opeklina + zlom dveh prstov, 1 - amputacija dlani, hude poškodbe notranjih organov, 1 - amputacija dveh prstov + 1
d) poškodba nog	1- opeklina +2
e) drugo,	1 – odrgnina
resnost poškodbe:	
a) lahka telesna poškodba	5
b) huda telesna poškodba	3
c) drugo,	
spol poškodovanih oseb	m + 2 x ž

vrsta pirotehničnega izdelka, ki je povzročila poškodbo, npr. baterija, raketa, fonatana, petarda	petarda, raketa, rimska sveča, doma sestavljen pirotehnični izdelek
ali se je nesreča zgodila zaradi nepravilne uporabe ali nepravilnega delovanja izdelka	4 x da

4. POŠKODOVANJE PREMOŽENJA Z UPORABO PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Policisti so obravnavali 18 primerov poškodovanj premoženja. Večina poškodovanj tudi tokrat kaže na očiten namen poškodovanja tuje stvari, kot na primer poškodovanje vrtno lope, smetnjakov, vozil, streh stanovanjskih objektov, stanovanja, zabojnika za papir.

Zoper neznanе storilce je bilo podanih 18 kazenskih ovadb (poškodovanje premoženja, ena kazenska ovadba je bila podana za povzročitev splošne nevarnosti – požar na ostrešju hiše).

Graf 3: Število poškodovanj premoženja v obdobju 2008 – 2017

Iz grafa je razvidno, da tudi na tem področju, skozi daljše obdobje, trend poškodovanja premoženja upada.

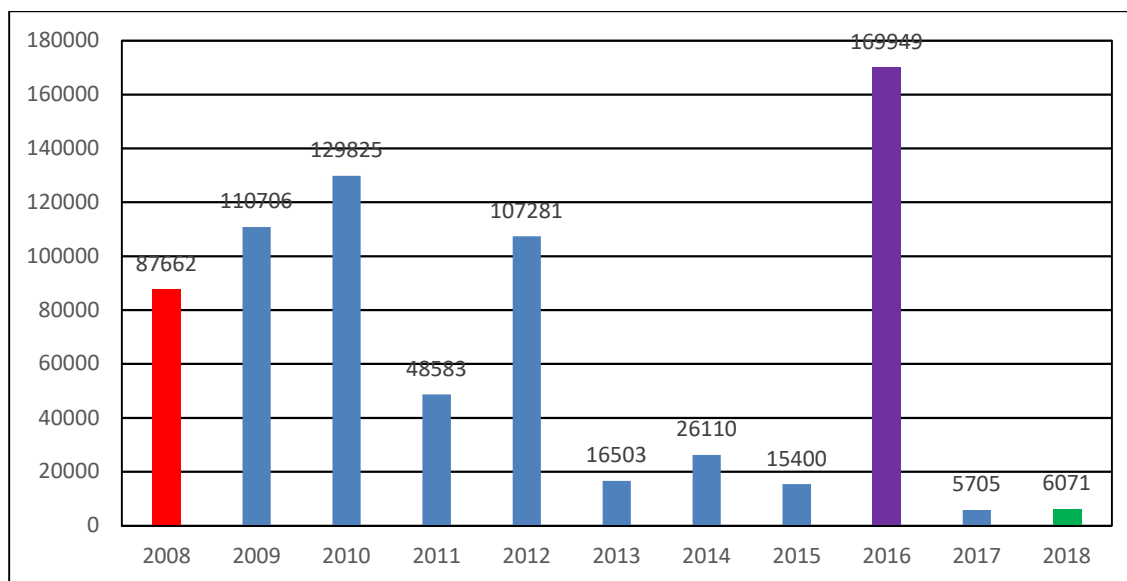
5. ŠTEVILO ZASEŽENIH PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Tabela 3: Pregled podatkov o zaseženih pirotehničnih izdelkih

	Meja		Notranjost		Skupaj	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
CE	757	188	496	315	1253	503
KP	89	41	72	0	161	41
KR	0	0	0	240	0	240
LJ	0	0	343	303	343	303
MB	0	0	1560	3583	1560	3583
MS	0	0	123	125	123	125
NG	0	0	4	188	4	188
NM	1706	1000	555	88	2261	1088
SKUPAJ	2552	1229	3153	4842	5705	6071

Policisti so zasegli 6071 kosov pirotehničnih izdelkov. Od tega je bilo 1229 kosov pirotehničnih izdelkov zaseženih na meji, 4842 pa v notranjosti države.

Pri zasegih je bila najbolj uspešna PU Maribor s 3583 zaseženimi pirotehničnimi izdelki, sledijo PU Novo mesto s 1088 in PU Celje s 503 kosi.

Graf 4: Zaseženi pirotehnični izdelki v obdobju 2008 - 2017

Policija se je v obdobju od 01. 12. 2018 do 10. 1. 2019 odzvala na vse klice državljanov, povezane z nezakonito uporabo pirotehničnih izdelkov, policisti pa so v vseh primerih ugotavljali elemente prekrškov in kaznivih dejanj.

V prednovoletnem obdobju 2018/2019 je bilo opravljenih tudi 20 skupnih nadzorov v sodelovanju s FURS, TIRS in IRSNZ, pri prodajalcih pirotehničnih izdelkov.

6. ZAKLJUČEK

Spremljanje statističnih podatkov o ukrepih policije kaže na zmanjšanje kršitev po Zakonu o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih. Kot je razvidno iz grafa smo v letošnjem letu zabeležili 66 kršitev. Na splošno velja, da so občani (tudi mladostniki) vse bolj osveščeni o varni rabi pirotehničnih izdelkov. Kljub pozitivnim trendom pa še vedno opažamo, da so cca 50% kršitev storile mladoletne osebe.

V letošnjem letu sta se poškodovanim pridružili tudi dve osebi ženskega spola, nastale poškodbe pa so bile posledice nesrečnega dogodka, saj so bile nastale poškodbe posledice neodgovornega ravnanja drugih oseb.

V obdobju 2018/2019 sta najpogostejša razloga za nastanek poškodb objestnost in nepravilno rokovanje oz. neupoštevanje navodil proizvajalca.

Ponovno velja pohvaliti zelo konstruktiven prispevek medijev pri osveščanju in opozarjanju na možnost poškodb pri nepravilni uporabi pirotehničnih izdelkov. Še vedno velja, da lahko le s skupnimi napori dosežemo spreminjanje navad ter krepitev zavesti državljanov, da so pirotehnični izdelki ob nepravilni uporabi lahko zelo nevarni in povzročajo hude poškodbe.

Naloge policije na tem področju je potrebno še vedno izvajati z vidika doslednega spoštovanja zakonodaje in s tem povezanega represivnega ukrepanja v primerih ugotovljenih kršitev, samostojnega vodenja in vključevanja v preventivne aktivnosti ter sodelovanja z drugimi organi.

Tudi za v bodoče naj velja proaktiven pristop policije, saj že s samo prisotnostjo na terenu preprečimo pok marsikaterega pirotehničnega izdelka. Ponovno se je izkazalo, da je potrebno že v začetku oktobra pričeti z načrtovanjem aktivnosti za preprečevanje negativnih posledic uporabe pirotehničnih izdelkov, predvsem z osveščanjem mladostnikov v osnovnih šolah in osveščanju občanov preko različnih medijev. Prav tako pa je potrebno izvesti vse potrebne aktivnosti, da se izsledijo in sankcionirajo osebe, ki na »debelo« uvažajo prepovedane pirotehnične izdelke v R Slovenijo. Pozornost pa je potrebno nameniti tudi prodaji prepovedanih pirotehničnih izdelkov po »spletu«.

Tudi v letošnjem letu se je izkazalo, da smo s svojo prisotnostjo in delom v in okoli osnovnih šol preprečevali preprodajo nevarnih in prepovedanih pirotehničnih izdelkov učencem, zato predlagamo, da se s takšnimi aktivnostmi nadaljuje tudi v prihodnje.

Kot dobra praksa se je pokazala tudičasna mobilna operativna skupina, ki jo je ustanovila PU Celje. V skupino so bili vključeni tako policisti kot kriminalisti, delovali pa so na območju Celja. Ob koncu je bila izvedena analiza, ki je pokazala na pozitiven doprinos tako ustanovljene operativne skupine k reševanju problematike tako s področja Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih kot tudi Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami in Zakona o omejevanju porabe alkohola. V času delovanja skupine so opazili zmanjšano uporabe prepovedanih pirotehničnih izdelkov, bili pa so uspešni tudi pri odkrivanju in zasegih prepovedanih drog.

Uprava uniformirane policije ocenjuje, da je bilo delo policijskih uprav pri preprečevanju negativnih posledic uporabe pirotehničnih izdelkov uspešno. S svojim delom v skupnosti, osveščanju mladih v osnovnih šolah in z osveščanjem preko medijev ste animirali tako mladostnike kot udi ostale občane, da niso množično posegali po prepovedanih pirotehničnih izdelkih.

Uprava uniformirane policije se tudi v letošnjem letu zahvaljuje Sektorju za odnose z javnostmi SGDP GPU, ki je s svojim angažiranjem poskrbelo, da so preventivne aktivnosti potekale v skladu z zastavljenimi cilji (pomoč pri izdelavi preventivnih plakatov, organiziranje novinarske konference, odgovori novinarjem). Zahvaljujemo pa se tudi OVŠ PA za pomoč pri realizaciji plakata »Bodi zvezda, ne meči petard«.